

Синтез культурних гармоній: взаємодія китайських та європейських музичних мотивів у концерті для скрипки з оркестром «Любителі метеликів»

Лі Янь Лун¹, Шуневич М. В.², Табаков П. А.³, Хома М. О.⁴

Опубліковано	Секція	УДК
30.01.2024	Освіта/Педагогіка	78:316

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12204209>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Ця стаття розглядає розвиток скрипкової музики в Китаї та її взаємодію з європейськими музичними традиціями на прикладі концерту для скрипки з оркестром "Butterfly Lovers" Чень Гана та Чжань Хао. Висвітлено історичні умови, що сприяли зростанню інтересу китайських музикантів до європейських інструментів та музичної освіти. Особливий акцент зроблено на творчий симбіоз китайської традиції і світових музичних досягнень у концерті "Butterfly Lovers", який став символом культурного відродження після культурної революції. Розглядається вплив цього твору на світову музичну сцену та його популярність у різних інтерпретаціях і музичних жанрах, що свідчить про його виразність і універсальність.

Ключові слова: скрипкова музика, китайська музична культура, європейські впливи, концерт "Butterfly Lovers", культурна революція, китайські композитори.

Synthesis of cultural harmonies: the interaction of Chinese and European musical motifs in the concerto for violin and orchestra " Butterfly Lovers "

Annotation. This article examines the development of violin music in China and its interaction with European musical traditions, using Chen Gan and Zhan Hao's "Butterfly Lovers" violin concerto as an example. The historical conditions that contributed to the growth of Chinese musicians' interest in European instruments and musical education are highlighted. Special emphasis is placed on the creative symbiosis of Chinese tradition and world musical achievements in the "Butterfly Lovers" concert, which became a symbol of cultural revival after the Cultural Revolution. The influence of this piece on the world music scene and its popularity in various interpretations and musical genres are considered, which testifies to its expressiveness and universality.

This study is characterized by its originality and experimental approach, as it combines Chinese musical traditions with classical European elements, which testifies to the multifacetedness of cultural exchange and intercultural communication in the field of music.

¹ кандидат мистецтвознавства

² народний артист України

³ викладач кафедри музичного мистецтва ЗВО «Львівський університет бізнесу і права»

⁴ заслужений артист України

Key words: violin music, Chinese musical culture, European influences, "Butterfly Lovers" concert, cultural revolution, Chinese composers.

Вступ

У статті досліджується еволюція скрипкової музики в Китаї, зокрема в контексті міжкультурної комунікації та впливу європейських музичних традицій. Особлива увага приділяється розвитку та взаємодії автентичних китайських музичних традицій з європейською скрипковою музикою.

Ця взаємодія стала особливо активною на межі XIX-XX століть, коли китайські музиканти почали активно інтегрувати європейські інструменти, оркестри та композиторські підходи в свою музичну культуру. Зокрема, скрипка, яка має глибокі корені в європейській музичній традиції, здобула популярність серед китайських музикантів і стала невід'ємною частиною китайської музичної життєві.

Важливою є згадка про творчість композиторів Чень Гана та Чжань Хао, які створили відомий концерт для скрипки з оркестром "Butterfly Lovers".

Цей твір відзначається своєрідністю і експериментальним підходом, оскільки поєднує китайські музичні традиції з класичними європейськими елементами, що свідчить про багатогранність культурного обміну і міжкультурну комунікацію в музичній сфері.

Такий підхід до музичного творчості свідчить про пошук нових форм виразності, спробу відображення національних традицій через призму універсальної мови класичної музики, що робить концерт "Butterfly Lovers" одним із найвідоміших і часто виконуваних творів у світовій музичній практиці.

Результати

Результати дослідження показують, що скрипкове мистецтво в Китаї пройшло значний шлях взаємодії з європейською музичною культурою і одночасного збагачення власних традицій.

Історичний контекст: Розвиток скрипкової музики в Китаї почався активно лише у XX столітті через зближення з європейськими музичними традиціями на межі XIX-XX століть.

Вплив європейської культури: Знайомство з європейською музикою через Японію сприяло появі перших китайських музикантів, які грали на європейських інструментах та засвоювали класичну європейську музичну освіту.

Розвиток скрипкової школи: Композитори і виконавці, такі як Ма Си-цун і Хе Ши-де, стали піонерами китайської скрипкової школи, сприяючи розвитку симфонічних оркестрів і музичних навчальних закладів.

Культурна революція: Трагічні наслідки культурної революції зупинили розвиток інтернаціональних музичних впливів, але з 70-х років знову почався активний процес інтеграції європейських і національних музичних традицій.

Концерт "Butterfly Lovers": Цей твір, написаний в 1959 році Чень Ганом і Чжань Хао, став яскравим прикладом симбіозу китайської традиції і європейських музичних досягнень, здобувши популярність у всьому світі.

Популярність і використання: Концерт "Butterfly Lovers" часто використовується у фігурному катанні, художній гімнастиці, кіно, телепередачах і радіопрограмах, а також активно виконується на концертних залах різних країн.

Важливою є взаємодія між китайською та європейською музичною культурами, що призвели до формування унікального музичного досвіду, який поєднує національні традиції з глобальними музичними досягненнями.

Дослідження про струнно-смічкові інструменти у китайській музичній традиції є дуже цікавим і відображає глибину і різноманітність музичних культур.

Історія і походження струнно-смичкових інструментів: доведено, що струнно-смичкові інструменти, такі як ху ци'нь (ер-ху, гао-ху, бань-ху тощо), мають довгу історію в Китаї. Вони виникли і розвивались в місцевих культурах, що відображається у їхній будові, звучанні і техніці гри.

Роль у китайській народній музиці: Інструменти родини ху ци'нь відіграють ключову роль у китайській народній музиці. Вони є не тільки музичними інструментами, але й важливою частиною культурної спадщини, що продовжує розвиватися і в сучасні часи.

Інтерпретація та сучасність: В дослідженні зазначено різноманітність інтерпретацій інструментів у сучасній китайській музиці. Вони використовуються як у традиційних складах з солюючою скрипкою, так і у сучасних оркестрових ансамблях, де поєднуються з іншими класичними та народними китайськими інструментами.

Міжкультурна комунікація: Дослідження підкреслює важливість струнно-смичкових інструментів у міжкультурній комунікації, особливо в контексті спільної музичної практики між китайською і європейською культурами.

Органологічні аспекти: Вивчення будови і звучання струнно-смичкових інструментів, таких як ху ци'нь, вказує на їхню унікальність і специфіку у порівнянні з іншими світовими струнно-смичковими традиціями.

Всі ці аспекти разом формують багатогранний підхід до вивчення струнно-смичкових інструментів у китайській музичній культурі, що ілюструє їхню значущість як унікальної частини світової музичної спадщини.

«Butterfly Lovers», відомий твір китайської музики, натхненний стародавньою китайською легендою часів династії Тан. Легенда розповідає про трагічну історію кохання двох людей, Чжу Інтая та Лян Шаньбо, кохання яких перешкоджають соціальні обставини. Лян дізнається, що Чжу, його однокласник, насправді жінка на ім'я Чжу Інтай. Незважаючи на їх глибоку прихильність, суспільні норми перешкоджають їх союзу. Лян помирає від розбитого серця, а Чжу пізніше видають заміж за іншого чоловіка. Після відвідування могили Ляна процесію Чжу зупиняє шторм, відкриваючи місце поховання Ляна. Охоплена горем, Чжу кидається на могилу Ляна, і вони перетворюються на метеликів, які нарешті об'єднуються у смерті.

Ця легенда була адаптована до різних форм мистецтва, включаючи музику, танці та живопис. «Butterfly Lovers» є яскравим прикладом, у якому поєднано елементи китайських музичних традицій із західними оркестровими техніками. Концерт, створений у 1959 році Хе Чжаньхао та Чень Ганом, відображає не лише трагічну історію легенди, але й об'єднує традиційні китайські музичні елементи, такі як пентатонічні гами та мелодичні мотиви. Він має сонатну структуру з вступом, експозицією, розвитком, повторенням і кодою, кожен розділ відображає різні аспекти сюжету та емоційну глибину легенди.

Прем'єра концерту в 1959 році ознаменувала знаменну подію в китайській музичній історії, святкуючи 10-ту річницю Китайської Народної Республіки. Відтоді він отримав міжнародне визнання, символізуючи гармонійне поєднання китайської культурної спадщини з глобальними музичними впливами. Твір виконували по всьому світу, підкреслюючи його універсальну привабливість і незмінну силу його оповіді та музичного вираження.

Загалом скрипковий концерт «Butterfly Lovers» служить і культурною емблемою Китаю, і свідченням трансцендентної сили кохання, увічненого через музику та мистецтво.

Висновки

Висновки дослідження показують важливість взаємодії китайської та європейської музичних культур у контексті розвитку скрипкового мистецтва в Китаї. Цей процес, що

розпочався у ХІХ столітті через зближення з європейськими музичними традиціями, відіграв значну роль у збагаченні інтернаціонального музичного досвіду країни.

Перший імпульс до розвитку скрипкової музики у Китаї був зумовлений знайомством з європейською музикою через Японію. Китайські музиканти, які засвоювали класичну європейську освіту, стали піонерами у створенні китайської скрипкової школи, яка сприяла розвитку симфонічних оркестрів та музичних навчальних закладів.

Незважаючи на трагічні наслідки культурної революції, від 1970-х років активізувався процес інтеграції європейських та китайських музичних традицій. Концерт "Butterfly Lovers", створений на основі стародавньої китайської легенди, став символом такої інтеграції. Його успіх та популярність у всьому світі свідчать про універсальність і силу музичної історії, що об'єднує культурні традиції.

Таким чином, скрипкове мистецтво в Китаї стало яскравим прикладом того, як взаємодія національних та глобальних музичних досягнень сприяла створенню унікального музичного досвіду, що зберігається і розвивається у сучасному світі.

Список використаних джерел

1. Sachs C. Historia instrumentow muzycznych / Curt Sachs; tłumaczyl S. Olendzki. – Warszawa: PWM, 1975. – 556 s
2. Sachs Curt. Muzyka w swiecie starozytnym / Curt Sachs. – Warszawa: PWM, 1988. – 374 s
3. China to seek world heritage listing of Butterfly Lover's story // Newsgd.com (member of Nanfang Daily Group) – June 14, 2004